

Львівський національний університет імені Івана Франка
(повне найменування вищого навчального закладу)
Філософський факультет
Кафедра психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан філософського факультету

Л. В. Рижак

“30” серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія

галузь знань	(назва навчальної дисципліни) <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	<u>035 Філологія</u> (шифр і назва спеціальності)
спеціалізація	<u>035.03 слов'янські мови та літератури (переклад включно)</u> (назва спеціалізації)
факультет	<u>філологічний</u> (назва інституту, факультету, відділення)

Львів – 2019 рік

Психологія. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів 3 курсу спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.03 – слов'янські мови та літератури (переклад включно). – Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. – 21с.

Розробник: **Гребінь Наталія Валеріївна**, канд. психол. наук, доц. кафедри психології
(вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади).

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від «30» серпня 2019 р.

Завідувач кафедру

(підпис)

/ Грабовська С.Л./

(прізвище, ініціали)

Схвалено Вченою Радою філософського факультету

Протокол № 231/7 від «30» серпня 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	<u>Галузь знань</u> (шифр, назва)	Нормативна	
Модулів – 2	<u>Спеціальність 035 Філологія</u> (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	<u>Спеціалізація 035.03 слов'янські мови та літератури (переклад включно)</u>	2-й	-й
Курсова робота		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин - 90		5-й	-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,63	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	16 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		16 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		0 год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		58 год.	год.
		ІНДЗ:	
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: 0,6

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Програмою курсу «Психологія» для студентів філологічного факультету передбачено розкриття широкого кола питань загальної психології: співвідношення об'єкта та предмета психології, завдань та методів сучасної науки, психічних процесів, психічних станів та властивостей, індивідуально-типологічних особливостей особистості, основ персонології та ін. з метою розкрити сутність психічних явищ, розширити професійний світогляд в результаті ознайомлення з розвитком психології як науки, сформувати уміння та навички саморефлексії, а також свідомого самоконтролю та саморегуляції власних психічних станів та поведінки.

Мета вивчення нормативної дисципліни «Загальна психологія» - сформувати у студентів поняття про наукову психологію: її основні категорії, закономірності, практичні можливості

Основні завдання курсу:

- ✓ Ознайомлення слухачів з психологією як науковою дисципліною та сферою професійної діяльності;
- ✓ Усвідомлення особливостей різних етапів розвитку особистості;
- ✓ Розуміння суті різних психічних явищ та фактів;
- ✓ Допомогти студентам психологічно свідомо ставитись до розв'язання особистих та професійних проблем

По закінченню курсу, студенти повинні

ЗНАТИ:

- ✓ Основні наукові психологічні категорії
- ✓ Психологічне походження індивідуальних особливостей людини
- ✓ Психологічні особливості різних етапів розвитку особистості
- ✓ Особливості міжособистісного спілкування

ВМІТИ:

- ✓ Аналізувати психічні стани та явища
- ✓ Вступати в наукові дискусії, аргументувати власну думку, користуючись термінами наукової психології
- ✓ Психологічно свідомо підходити до розв'язання професійних та особистих проблем.

КОМПЕТЕНЦІЇ:

- ✓ *Знання та розуміння:* Знання основних принципів та методів наукового психологічного дослідження; базові уявлення про психічні явища та феномени, сучасні напрямки та галузі психології, аспекти та види спілкування. Розуміння можливостей та специфіки різних форм фахової психологічної допомоги.
- ✓ *Застосування знань та розуміння:* Вміння виділяти та аналізувати психологічні аспекти власної професійної діяльності: здатність до ефективної співпраці в умовах командної роботи, аналіз та врахування індивідуальних особливостей колег по роботі, використання

психологічних знань в роботі з учнями; здатність до розуміння власних психічних станів.

- ✓ *Формування тверджень*: Здатність критично оцінювати ситуації та сторони взаємодії, ідентифікувати конструктивні та деструктивні впливи на особистість та ділову взаємодію;
- ✓ *Комунікативні навички*: Здатність ефективно використовувати психологічні прийоми та засоби подачі інформації під час публічного виступу, у ході міжособової та групової взаємодії.
- ✓ *Навички навчання*: Здатність знаходити оптимальних шляхи конструктивного розв'язання комунікативних задач та завдань, пов'язаних із особистісним розвитком і самореалізацією. Вміння прогнозувати особисті та соціальні наслідки власних дій; формувати і досягати цілі, відповідно до наявних психологічних ресурсів та зони своєї відповідальності.

Міждисциплінарні зв'язки: Навчальний курс «Психологія» актуалізує знання студентів з курсів «Соціологія», «Біологія» та є базою для вивчення курсів «Педагогіка» та «Психологія вищої школи».

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні питання психології. Основи персонології.

Тема 1. Психологія як наука та практика на сучасному етапі свого розвитку.

Психологія як наука: її витоки та місце в системі сучасних наук. Типи психологічних знань. Об'єкт, суб'єкт та предмет психології. Галузі сучасної психології. Завдання та основні тенденції розвитку психології. Етапи становлення психології як науки, напрямки сучасної психології.

Література

- ✓ Гиппенрейтер Ю. Б. Введение в общую психологию: Курс лекций. / Ю.Б. Гиппенрейтер. – М.: «ЧеРо», при участии издательства «Юрайт», 2002. – С. 7–19, 48–63.
- ✓ Маноха І. П. Роменець В. А. Історія психології ХХ століття. – К. : Либідь, 2007. – 832 с.
- ✓ Основи психології / [Під заг. ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця].— К.: Наукова книга, 1997. - С.9-45.
- ✓ Психологія. Підручник для студентів ВНЗ./ [За ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2000 – С. 12-15, 50-53.
- ✓ Психологія : підруч. для студ. Вищ. Навч. Закл. / Т. Б. Партико, С. Л. Грабовська, А. О. Вовк та ін.; за аг. Ред.. Т. Б. Партико. – К.: Ін Юре, 2014. – 664с.
- ✓

Тема 2. Методи психологічної науки.

Класифікація методів психології. Методи пояснення психіки людини. Теоретичні, організаційні методи. Емпіричні методи (спостереження, експеримент,

опитування та інші). Методи опрацювання даних та інтерпретаційні методи (кількісні, якісні). Методи розуміння психіки. Методи впливу на психіку.

Література

- ✓ Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию. / Ю.Б.Гиппенрейтер. - М.: Изд-во «Астрель», - 2008. - 352 с.
- ✓ Фрейджер Р., Фейдимен Д. Личность: теории, эксперименты, упражнения. – СПб., 2002.
- ✓ Майерс Д. Социальная психология. – СПб: Питер, 1997 – 688 с.
- ✓ Основи психології / [Під заг. ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця].— К.: Наукова книга, 1997. - С.9-45.
- ✓ Психологія : підруч. для студ. Вищ. Навч. Закл. / Т. Б. Партико, С. Л. Грабовська, А. О. Вовк та ін.; за аг. Ред.. Т. Б. Партико. – К.: Ін Юре, 2014. – с. 73-102.

Тема 3. Індивідуально-типологічні особливості особистості.

Поняття про темперамент. Теорії темпераменту (гуморальна, конституційна, фізіологічна, регуляторна, багатофакторна, т. Г.Ю. Айзенка). Типи темпераменту та їх психологічна характеристика. Поняття про характер, історія вчень про характер. Типологія характеру (типи орієнтацій характеру, акцентуації характеру). Чинники формування характеру. Здібності. Поняття про природу здібностей. Види здібностей.

Література

- ✓ Капрара Дж. Сервон Д. Психология личности. – М.:СПб.: Питер, 2003. – С. 122-127.
- ✓ Клепиков О. І. Кучерявий І.Т. Основи творчості особи. – К. : Вища школа, 1996. – 295 с.
- ✓ Леонгард К. Акцентуированные личности. – Киев : Вища школа, 1989. – 375 с.
- ✓ Психология и психоанализ характера. Хрестоматия по психологии и типологии характеров / ред.- сост. Д. Я. Райгородский. – Самара : «Бахрах», 1997.
- ✓ Психологія : підруч. для студ. Вищ. Навч. Закл. / Т. Б. Партико, С. Л. Грабовська, А. О. Вовк та ін.; за аг. Ред.. Т. Б. Партико. – К.: Ін Юре, 2014. – с. 229-301.
- ✓ Роменець В. А. Психологія творчості. – К. : Либідь, 2001.

Тема 4. Психологія особистості.

Поняття про людину, індивід, індивідуальність, особистість. Психологічна структура особистості. Потребнісно-мотиваційна сфера особистості. Захисні механізми особистості. Розвиток та становлення особистості. Розвиток особистості за Е. Еріксоном. Особистісна зрілість. Ознаки особистісної зрілості

Література

- ✓ Фрейджер Р., Фейдимен Д. Личность: теории, эксперименты, упражнения. – СПб., 2002.
- ✓ Психологія : підруч. для студ. Вищ. Навч. Закл. / Т. Б. Партико, С. Л. Грабовська, А. О. Вовк та ін.; за аг. Ред.. Т. Б. Партико. – К.: Ін Юре, 2014. – с. 73-102.
- ✓ Теория личности в западно-европейской и американской психологии // Ред.-сост. Д. Я. Райгородский. – Самара, 1996.
- ✓ Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. – СПб.: Питер, 1998.

Змістовий модуль 2. Когнітивна, емоційно-вольова та соціально-психологічна сфери особистості.

Тема 5. Пізнавальні психічні процеси: відчуття, сприймання, увага, пам'ять.

Відчуття як початкова ланка пізнавальних процесів. Види відчуттів та їх особливості, класифікація відчуттів. Властивості та закономірності відчуттів. Загальна характеристика сприймання. Види сприймання та їх класифікація. Особливості сприймання. Індивідуальні відмінності сприймання. Поняття про увагу та її основні функції. Види уваги. Основні властивості уваги. Поняття про пам'ять та її основні функції. Види пам'яті, процеси пам'яті, індивідуальні особливості пам'яті.

Література

- ✓ Психологія : підруч. для студ. Вищ. Навч. Закл. / Т. Б. Партико, С. Л. Грабовська, А. О. Вовк та ін.; за аг. Ред.. Т. Б. Партико. – К.: Ін Юре, 2014. – с. 358-445; 519-533.
- ✓ Дормашев Ю. Б., Романов В. Я. Психология внимания.— М.: Тривола, 1995.— 348 с.
- ✓ Заика Е.В. Экспериментальная психология памяти: основные методики и результаты исследований / Е.В. Заика // Практична психологія та соціальна робота. – 2002.- №9-10.- С. 10-16.
- ✓ Савченко Т. Л. Особливості системної організації уваги та загальні принципи її корекції як засіб оптимізації професійної діяльності педагогів // Актуальні проблеми психології.— Т. 5.— Ч. 3.— К., 2004.— С. 182–193.
- ✓ Хитч Г.Дж. Чем ограничивается объем рабочей памяти у детей? Теоретические и прикладные аспекты развития учебных способностей/ Г.Д.Хитч, Д.Н.Тауз, У.Хаттон // Психология обучения.- 2002.- №7.- С. 50-51.

Тема 6. Мислення: поняття, види, форми, основні стадії процесу мислення. Поняття про мовлення, його функції та види. Уява: психологічні механізми, види уяви.

Мислення як вища форма пізнавальної діяльності. Види мислення та їх класифікації. Процес мислення, основні стадії. Мисленнєві операції. Логічні форми мислення. Індивідуальні особливості мислення. Поняття про мовлення.

Види мовлення. Основні особливості та індивідуальні відмінності мовлення. Етапи становлення мовлення. Психологічні механізми та види уяви.

Література

- ✓ Психологія : підруч. для студ. Вищ. Навч. Закл. / Т. Б. Партико, С. Л. Грабовська, А. О. Вовк та ін.; за аг. Ред.. Т. Б. Партико. – К.: Ін Юре, 2014. – с.447-518.
- ✓ Загальна психологія: Підручник / [О.В.Скрипченко, Л.В. Волинська, З.В. Огороднійчук та ін.]. – К.: Либідь, 2005. – 464 с. – С. 198 – 210.
- ✓ Кашапов М.М. Психология творческого мышления профессионала [Текст] / М. М. Кашапов. - М.: ПерСЭ, 2006. - 640 с.
- ✓ Моляко В. А. Творческая конструкторология (пролегомены) / В. А. Моляко. – К. :ОсвітаУкраїни, 2007. – 388 с.
- ✓ Ниренберг Дж. И. Искусство творческого мышления / Дж. И. Ниренберг ; пер. с англ. ; худ. обл. М. В. Драко. – Мн. : ООО «Попурри», 1996. – 240 с.
- ✓ Психологія: Підручник / [Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с. – С. 185– 215.
- ✓ Роменець В. А. Психологія творчості: навчальний посібник. – К.: Либідь, 2001. – 288 с.

Тема 7. Афективна сфера особистості.

Визначення емоцій та почуттів: специфічні ознаки та властивості. Функціональне значення емоцій та почуттів в житті людини. Теорії емоцій. Характеристика окремих видів фундаментальних емоцій (інтерес, радість, здивування, гнів, відраза, презирство, страх, сором, сум, провина). Характеристика окремих видів почуттів (кохання, дружба, прив'язаність, заздрість). Поняття про емоційні стани людини (настрій, пристрасть, екстаз, афект, натхнення, тривога, апатія, фрустрація, депресія, емоційне вигорання, емпатія). Стрес та його вплив на життєдіяльність людини. Поняття про копінг, основні копінг стратегії особистості.

Література

- ✓ Василюк Ф.Е. Психология переживаний: Анализ преодоления критических ситуаций. – М.: Изд-во МГУ, 1984. – С. 31-48.
- ✓ Ильин Е.П. Эмоции и чувства. – СПб.: Питер, 2001. - С. 13-17; 99-129; 437-454; С. 66-98.
- ✓ Изард К. Психология эмоций / К. Изард. – СПб.: Питер, 1999. – С.15-59, 74-89;
- ✓ Макдауголл У. Различие эмоций и чувства // Психология эмоций. Тексты / под ред. В. Вилюнас, Ю. Гиппенрейтер. - М.: Изд-во МГУ, 1993. – С. 107-113.
- ✓ Психологія : підруч. для студ. Вищ. Навч. Закл. / Т. Б. Партико, С.Л. Грабовська, А.О. Вовк та ін.; за заг. Ред.. Т.Б. Партико. – К. : ІнЮре, 2014. – С.535-538; С.542-549.

- ✓ Шадриков В.Д. Введение в психологию: эмоции и чувства / В.Д. Шадриков. – М.: Логос, 2002. С. 5-14.

Тема 8. Вольова сфера особистості.

Поняття про вольові психічні процеси. Базальні (первинні) вольові якості: енергійність, терплячість, витримка, сміливість. Етапи вольових дій. Системні (вторинні) вольові якості: цілеспрямованість, наполегливість, принциповість, самостійність, ініціативність, рішучість, організованість. Параметри оцінювання вольових якостей особистості (сила, стійкість, широта та спрямованість). Сила волі. Розвиток сили волі.

Література

- ✓ Иванников В.А. Воля: Миф или реальность. // Вестник МГУ. Серия 14. ПСИХОЛОГИЯ. - 93. №2. С. -70-73.
- ✓ Иванников В.А. . Эйдман Е.В. Структура волевых качеств по данным самооценки. //Психологический журнал. 1990. Т.11-№3. С.39-49.
- ✓ Ильин Е.П. Психология воли. СПб.: Питер, 2000. С.44-47, 88-213.
- ✓ Крейдун Н.П. Зімовін О.І. Гендерні особливості вольової сфери особистості / Н.П. Крейдун, О.І. Зімовін // Вісник Харківського національного університету. Серія Психологія. – 2011. -№937. – С. 155-158.
- ✓ Шамлян К. Вольові якості в структурі особистості та проблема виховання у вищій школі / К. Шамлян // Педагогіка та психологія професійної освіти. -2012. -№6.. – С. 172-180.

Тема 9. Соціально-психологічні основи спілкування

Поняття про спілкування, його структура та функції. Механізми міжособистісного сприймання, вили та рівні спілкування; ефективне та конфліктне спілкування. Стилі виходу з конфліктних ситуацій.

Література

- ✓ Гришина Н. В. Психология конфликта. – СПб.: Питер, 2005. – 464 с.
- ✓ Майерс Д. Социальная психология. – СПб.: Питер, 2000. – С. 99-194.
- ✓ Москаленко В. В. Соціальна психологія: Підручник. – К.: Центр навч. літератури, 2005. – 624 с.
- ✓ Помиткіна Л.В. Помиткіна Л.Є. Розвиток особистісних якостей, необхідних для прийняття рішень майбутніми професіоналами / Л.В. Помиткіна, Л.Є. Помиткіна
- ✓ Психологія : підруч. для студ. Вищ. Навч. Закл. / Т. Б. Партико, С.Л. Грабовська, А.О. Вовк та ін.; за заг. Ред.. Т.Б. Партико. – К. : ІнЮре, 2014. –С. 302-330.
- ✓ Трухін І. О. Соціальна психологія спілкування: Навчальний посібник. – К.: Центр навч. літератури, 2005. – 335 с.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Психологія як наука та практика на сучасному етапі свого розвитку		2	2			5						
Тема 2. Методи психологічної науки.		2	2			7						
Тема 3. Індивідуально-типологічні особливості особистості		2	2			7						
Тема 4. Психологія особистості		2	2			7						
Тема 5. Пізнавальні психічні процеси: відчуття, сприймання, увага, пам'ять.		2	2			7						
Тема 6. Мислення: поняття, види, форми, основні стадії процесу мислення. Поняття про мовлення, його функції та види. Уява: психологічні механізми, види уяви.		2	2			7						
Тема 7. Афективна сфера особистості		2	2			7						
Тема 8. Вольова сфера особистості		1	1			6						
Тема 9. Соціально-психологічні основи спілкування.		1	1			5						
Усього годин	90	16	16			58						

1. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не заплановані

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Психологія як наука та практика на сучасному етапі свого розвитку	2

2	Тема 2. Методи психологічної науки	2
3	Тема 3. Індивідуально-типологічні особливості особистості	2
4	Тема 4. Психологія особистості	2
5	Тема 5. Пізнавальні психічні процеси: відчуття, сприймання, увага, пам'ять.	2
6	Тема 6. Мислення: поняття, види, форми, основні стадії процесу мислення. Поняття про мовлення, його функції та види. Уява: психологічні механізми, види уяви.	2
7	Тема 7. Афективна сфера особистості	2
8	Тема 8. Вольова сфера особистості	1
9	Тема 9. Соціально-психологічні основи спілкування.	1
Разом		16

7. Теми лабораторних занять

Лабораторних занять не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Форма роботи	Кількість годин
1	Підготовка до семінарських та модульних занять	37
2	Організація, проведення та підготовка протоколу спостереження	7
3	Написання есеїстичної роботи	7
4	Підготовка до заліку	7
		58

9. Індивідуальне навчально - дослідне завдання

Індивідуального навчально-дослідного завдання не заплановано

10. Методи контролю

- ✓ Активна робота під час занять (**32 бали** – по 4 бали за кожне заняття $4 \cdot 8 = 32$). Два бали – за повну відповідь+ два бали за активну участь у групових дискусіях, обговореннях, аналіз статей.
 - ✓ Підготовка протоколу спостереження (**12 балів**) [див. Додаток 1]
 - ✓ Написання есе «Мої дитячі мрії» (**6 балів**)
 - ✓ Модульні контрольні роботи – передбачено дві ($25 \text{ балів} \times 2 = \mathbf{50}$ балів)
- ✓ **Загалом – 100 балів**

10. Питання до заліку

1. Психологія як наука.
2. Етапи розвитку психології.
3. Галузі психологічної науки.
4. Методи психології.

5. Принципи психологічної науки
6. Індивід, людина, особистість, індивідуальність.
7. Особистість: загальна психологічна характеристика.
8. Структура особистості.
9. Основні теорії особистості
10. Особистість у психоаналітичній теорії З.Фрейда.
11. Проблеми становлення особистості. Комплекси та їх подолання в теорії А.Адлера.
12. Становлення особистості. Гуманістичні погляди А.Маслоу.
13. Мотиваційна сфера особистості.
14. Мотив і мотивація. Види потреб у теорії А.Маслоу.
15. Мотиваційні профілі особистості за А.Маслоу.
16. Самоактуалізація особистості.
17. Теорія особистості за Е.Еріксоном
18. Теорія особистості Е.Шпрангера
19. Теорія особистості за О.Лазурським
20. Основні постулати теорії Е.Фромма
21. Основні постулати теорії К.Горні
22. Психоаналітична типологія К.Юнга.
23. Біхевіоральний напрям у теоріях особистості.
24. Роль поведінки у житті людини (теорія Уотсона).
25. Гештальтпсихологія
26. Загальна характеристика психології емоцій.
27. Функції емоцій, Різновиди емоційних явищ (афект, пристрасть, настрій тощо).
28. Загальна характеристика психології почуттів.
29. Стрес.
30. Відчуття та сприймання людини. Загальна характеристика.
31. Відчуття людини, Види та закономірності.
32. Особливості людського сприймання.
33. Психологія уваги. Значення уваги в житті та діяльності людини.
34. Види уваги, їх розвиток в процесі навчання.
35. Форми уваги.
36. Властивості уваги.
37. Види пам'яті.
38. Характеристика процесів пам'яті.
39. Умови ефективного запам'ятовування.
40. Типи пам'яті. Індивідуальні відмінності пам'яті та патологія.
41. Мислення людини. Загальна характеристика.
42. Види індивідуального мислення.
43. Соціальне мислення.
44. Уява
45. Поняття про темперамент. Історія розвитку поняття.
46. Темперамент. Психофізіологічна типологія І.Павлова.
47. Структура темпераменту. Сучасні дослідження темпераменту.

48. Психологія характеру. Поняття про характер. Характер і темперамент.
49. Відчуття та сприймання людини. Загальна характеристика.
50. Загальні здібності.
51. Спеціальні здібності.
52. Обдарованість, талант, геніальність.
53. Соціально-психологічна сфера особистості
54. Соціалізація. Етапи соціалізації.
55. Соціальні групи.
56. Спілкування: функції та види
57. Конфлікти: види, особливості розв'язання

Приклади тестових завдань

1. Найдавніша теорія темпераменту була розроблена:
 - a) Кантом;
 - b) Лесгафтом;
 - c) Гіпократом;
 - d) Кречмером

2. Хто з психологів спробував визначити типи темпераменту через типи морфологічної конституції, поділивши людей на астеніків і пікніків:
 - a) Шелдон;
 - b) Кречмер;
 - c) Кант;
 - d) Гіпократ

11. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовний модуль №1				Змістовний модуль №2						
T1	T2	T3	M1	T4	T5	T6	T7	T8, T9	M2	
4	16	4	25	4	4	4	10	4	25	100

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка	Оцінка в	За національною шкалою
--------	----------	------------------------

<i>ECTS</i>	<i>балах</i>	<i>Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку</i>		<i>Залік</i>
A	90 – 100	5	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
B	81-89	4	<i>Дуже добре</i>	
C	71-80		<i>Добре</i>	
D	61-70	3	<i>Задовільно</i>	
E	51-60		<i>Достатньо</i>	

12. Методичне забезпечення

Психологія. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів спеціальності 035- Філологія., спеціалізації 035.03 – слов'янські мови та літератури. – Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. – 21с.

13. Рекомендована література

Базова

1. Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию. / Ю.Б.Гиппенрейтер. - М.: Изд-во «Астрель»,- 2008. - 352 с.
2. Дубравська Д. М. Основи психології: Навчальний посібник. / Д. М. Дубравська.– Львів : Світ, 2001. – 280 с.
3. Загальна психологія. / За заг. ред. С. Д. Максименка. Підручник. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 704 с.
4. Изард К. Психология эмоций / К. Изард. – СПб.: Питер,1999. – С.15-59, 74-89;
5. Кун Д. Основы психологии: все тайны поведения человека. – СПб.: Прайм-Еврознак, 2003. – 864 с.
6. М'ясоїд П. А. Курс загальної психології: у 2 т.: Підручник / П. А. М'ясоїд. – К. : Алеута, 2011. – 496 с.
7. Основи психології: Підручник / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – К. : Либідь, 2002. – 630 с.
8. Психологія: підруч. для студ.вищ.навч.закл./Т.Б.Партико, С.Л.Грабовська, А.О.Вовк та ін.; за заг.ред. Т.Б.Партико. – К.: Ін Юре, 2014. – 664 с.
9. Психологія: Підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В.Рибалка, П.А.Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л.Трофімова. – К.: Либідь, 2003. – 560 с.
10. Скрипченко О. В. Загальна психологія / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін.: Посібник – К. : Каравела, 2012. – 464 с.
11. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія: Навчальний посібник. / Т. Ф. Цигульська. – К. : Наукова думка, 2000. – 190 с.
12. Цимбалюк І. М. Психологія. / І. М. Цимбалюк. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – 304 с.

Допоміжна

13. Андреева Г.М. Социальная психология М.: Наука, 1994. – 325 с.
14. Василюк Ф.Е. Психология переживаний: Анализ преодоления критических ситуаций. – М.: Изд-во МГУ, 1984. – С. 31-48.
15. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х т. Т. 1: Пер. с франц.-М.: Мир 1992. - 430 с.
16. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. 2-ге вид. – К. : Каравела, 2007. – 400 с.
17. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х т. Т. 2: Пер. с франц.-М.: Мир, 1992.-376 с.
18. Иванников В.А. . Эйдман Е.В. Структура волевых качеств по данным самооценки. //Психологический журнал. 1990. Т.11-№3. С.39-49.
19. Иванников В.А. Воля: Миф или реальность. // Вестник МГУ.Серия 14. ПСИХОЛОГИЯ. - 93. №2. С .-70-73.
20. Ильин Е.П. Психология воли. СПб.: Питер, 2000. С.44-47, 88-213.
21. Ильин Е.П. Эмоции и чувства. – СПб.: Питер, 2001. - С. 13-17; 99-129; 437-454; с. 66-98.
22. Крайг Г. Психология развития. - СПб.: Питер, 2000. - 992 с.
23. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. – М.: ВЛАДОС, 2003. – 688 с.
24. Майерс Д. Социальная психология. – СПб: Питер, 1997 – 688 с.
25. Партико Т. Б. Курс загальної психології: Навч. посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. – 208 с.
26. Квинн В. Прикладна психологія. - СПб.: Издательство «Питер», 2000. – 560 с.
27. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості : Навчальний посібник. / Т. С. Кириленко. – К. : Либідь, 2007. – 256 с.

28. Клименко В. В. Психологія творчості.: Навчальний посібник. / В.В. Клименко. – К. : Центр навч. літератури, 2006. – 480 с.
29. Крейдун Н.П. Зімовін О.І. Гендерні особливості вольової сфери особистості / Н.П. Крейдун, О.І. Зімовін // Вісник Харківського національного університету. Серія Психологія. – 2011. -№937. – С. 155-158.
30. Основи практичної психології: Підручник / За заг. ред. В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін. – К. : Либідь, 2003. – 536 с.
31. Психология личности: Словарь-справочник / Под ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
32. Помиткіна Л.В. Помиткіна Л.Є. Розвиток особистісних якостей, необхідних для прийняття рішень майбутніми професіоналами / Л.В. Помиткіна, Л.Є. Помиткіна
33. Практикум із загальної психології / За ред. Т. І. Пашукової. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2000. – 204 с.
34. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности: основные положения, исследования и применение. – СПб: Питер-Пресс, 1997. – 608 с.
35. Шадриков В.Д. Введение в психологию: эмоции и чувства / В.Д. Шадриков. – М.: Логос, 2002. С. 5-14.
36. Шамлян К. Вольові якості в структурі особистості та проблема виховання у вищій школі / К. Шамлян // Педагогіка та психологія професійної освіти. -2012. -№6.. – С. 172-180.
37. Штепа О.С. Самоменеджмент (самоорганізація особистості): навч. Посібник / О.С.Штепа. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012 – 362 с.
Електронний ресурс: <https://nobaproject.com/textbooks/tori-kearns-new-textbook>

14. Інформаційні ресурси

Всі матеріали (основні та додаткові) викладено в електронному освітньому середовищі Moodle

Студентська електронна бібліотека «Читалка» <http://chitalka.info/psy.html>

ДОДАТОК 1. СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Алгоритм виконання завдання:

Крок 1. Ознайомтесь з навчальною літературою, яка стосується методу спостереження, а також з описом завдання та цим алгоритмом.

Крок 2. Проведіть спостереження і грамотно заповніть протокол (див вірєць нижче), залишивши без заповнення розділ «Інтерпретація фактів». Зробіть копію заповненого протоколу. Ксерокопія буде потрібна на 3 етапі. Протокол має бути заповнений відповідно до запропонованої форми. Якщо після першого спостереження не вдалося отримати якісного, тобто достатньо повного і деталізованого протоколу, то спостереження треба провести ще раз (очевидно, що це буде спостереження за іншими людьми).

Крок 3. Попросіть когось з своїх знайомих допомогти Вам. Запропонуйте цій людині ксерокопію зробленого Вами протоколу спостереження для того, щоб він дав свою інтерпретацію фактів, які зафіксовані в протоколі (помічник повинен заповнити колонку «Інтерпретація фактів»), і зробити висновки з приводу особливостей ставлення Об'єкта спостереження до свого співрозмовника (висновок вписується в кінці протоколу). Важливо: ця людина – Ваш помічник – не повинен бути безпосереднім свідком ситуації, в якій провадилось спостереження. Добре, якщо це буде людина, яка взагалі не вивчала психології. В цьому випадку вона буде «наївним спостерігачем», який продемонструє звичайне «буденне» спостереження. Правильно сформулюйте інструкцію для Вашого помічника (див. опис завдання нижче).

Крок 4. В оригіналі протоколу самі заповніть колонку «Інтерпретація фактів» і дайте відповідь на основне питання спостереження, вписавши його в кінці протоколу в якості висновку. Іншими словами, зробіть з оригіналом протоколу ту ж саму роботу, яку провів Ваш помічник з ксерокопією протоколу на попередньому етапі. Важливо: не читайте інтерпретацій фактів спостереження та висновків, які зробив Ваш помічник до того часу, поки не закінчите свою роботу з протоколом. Цю вимогу треба виконувати для того, щоб забезпечити незалежність суджень.

Крок 5. Підготуйте письмовий звіт про виконання завдання згідно з запропонованим нижче описом. Порівняйте Вашу власну інтерпретацію отриманих фактів і інтерпретацію, яку зробив Ваш помічник, а також остаточні висновки. Встановіть спільне і відмінне між ними, спробуйте пояснити їх причини. Важливо: Детальний письмовий аналіз цих спільних та відмінних особливостей інтерпретації з припущеннями про їх причини, а також порівняння отриманих висновків будуть основною частиною звіту по цьому завданню.

ОПИС ЗАВДАННЯ

Починати виконання завдання потрібно, підготувавши бланк протоколу (вірєць див. нижче).

Згідно з метою та завданнями курсу Ви маєте навчитись спостерігати за поведінкою людей і інтерпретувати її. Ставлення людей один до одного є однією з найбільш доступних для спостереження та інтерпретації реальностей. Ця реальність виражається в міміці, жестах, в змісті та інтонаціях висловлювань, в дотиках, в відстані між людьми (дистанції), у взаємному розташуванні, в контакті очей і т.д. Тому, в якості мети спостереження була поставлена наступна: *поспостерігати за поведінкою юнака (чи дівчини) в умовах його (її) спілкування з особою протилежної статі і зробити висновок про особливості ставлення цієї людини до свого співрозмовника.*

Провести спостереження можна в студентській столовій, в кав'ярні, в бібліотеці, на дискотеці, в маршрутці і т.д. Основне, щоб у Вас була можливість достатньо довго (не менше 5-7 хвилин) спостерігати за поведінкою обраного Об'єкта, не привертаючи до себе його

уваги. Постарайтесь в ході спостереження максимально повно, детально і точно фіксувати всі факти поведінки, які Ви побачите. Не забудьте зробити копію протоколу (для Вашого помічника) до (!) того моменту, коли Ви почнете заповнювати графу «Інтерпретація...»

Аналізуючи отримані результати і готуючи звіт:

- Зверніть увагу на допущені Вами помилки в фіксації фактів¹ (якщо вони є), поясніть їх походження. Чи вдавалось Вам подумки втримуватися від інтерпретації? Чому?
- Спробуйте відокремити найбільш яскраві факти поведінки Об'єкта, обґрунтуйте їх інтерпретацію. Чи вдалось Вам побачити якісь малопомітні факти поведінки, які, можливо, Об'єкт не хотів би виявляти? Що це за факти? Що вони можуть означати?
- Проаналізуйте, як зафіксовані Вами факти поведінки Об'єкта були інтерпретовані Вашим помічником? Чи є в цих інтерпретаціях такі, з якими Ви не погоджуєтесь? Чому? Спробуйте проаналізувати причини відмінностей у Ваших інтерпретаціях. Подумайте, чи не залежали Ваші судження від помічених Вами, але не до кінця усвідомлених і зафіксованих в протоколі фактів поведінки? Чи відрізняють Ваші висновки і висновки Вашого помічника про ставлення Об'єкта до свого співрозмовника?
- Порівнявши свої інтерпретації і висновки з тими, які зробив Ваш помічник, охарактеризуйте переваги та недоліки методу спостереження, причини суб'єктивності і способи підвищення його об'єктивності.

ФОРМА ПРОТОКОЛУ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Дата:		
Спостерігач:		
Час початку/ закінчення спостереження і його етапів	Факти (рухи, дії, жести, міміка, емоційні реакції, висловлювання, інтонації, контакт очима тощо)	Інтерпретація фактів (їх психол. зміст і значення)
	...	
	...	
	...	
	...	
	...	
Висновки	...	

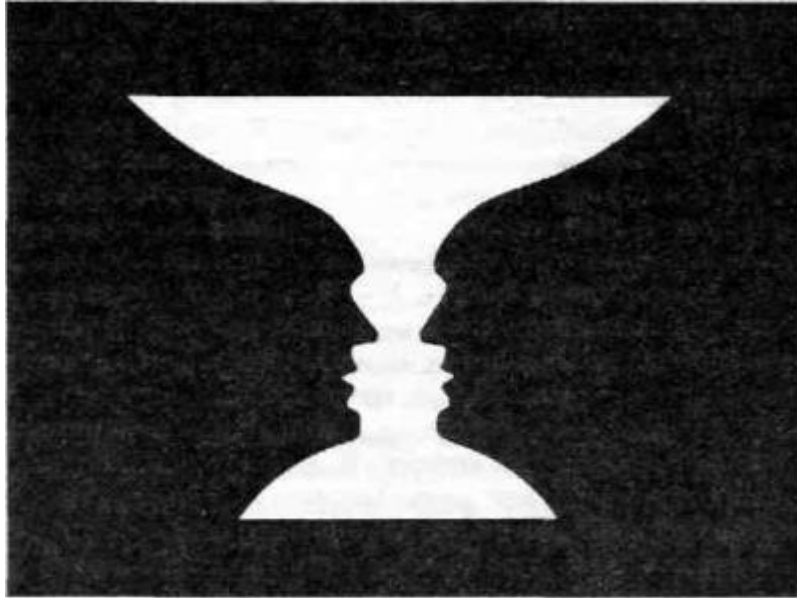
Структура звіту.

Звіт оформляється на стандартних аркушах А-4. На титульному аркуші вказується факультет, група і прізвище виконавця, а також термін подачі звіту. Звіт має містити аналіз отриманих даних і висновки відповідно до інструкції, а також мати 2 додатки: додаток 1 – заповнений протокол спостереження відповідно до зразка, додаток 2 – ксерокопія протоколу спостереження, в якому частина «Інтерпретація...» заповнена іншою людиною – помічником дослідника. **ПРОТОКОЛИ Є ОБОВ'ЯЗКОВОЮ ЧАСТИНОЮ ЗВІТУ, БЕЗ ЯКОЇ ЗВІТ НЕ ПРИЙМАЄТЬСЯ.**

¹ Найбільш розповсюдженою помилкою при проведенні спостереження є фіксація в протоколі не стільки самих фактів спостереження, скільки своєї думки про те, що відбувається. Запис фактів спостереження має бути «фотографічним», а не «пояснювальним».

ДОДАТОК 2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ГРУПОВОЇ РОБОТИ «ВІДЧУТТЯ ТА СПРИЙМАННЯ» 1 варіант

1. Розкрийте специфічні риси відчуттів як психічного процесу.
2. Як називається властивість сприймання, що дозволяє зберегти незмінними якості предмета незалежно від того, з якої відстані, під яким кутом і при якому освітленні він сприймається.
3. Який закон сприймання ілюструє малюнок датського психолога Е.Рубіна:

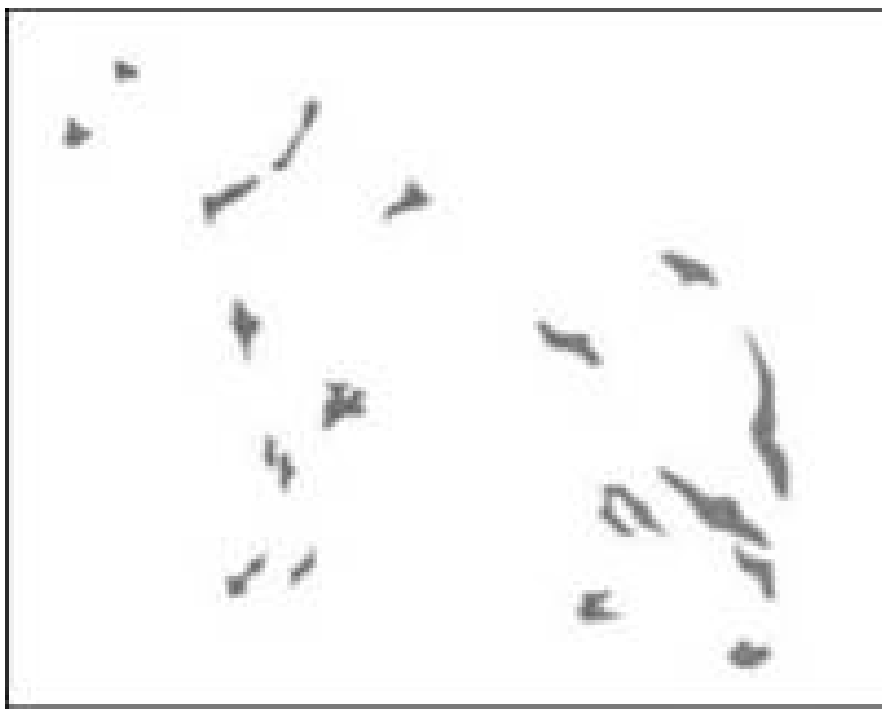

4. Яка закономірність відчуттів виявляється у наступному прикладі: Людина не побачила яскравого спалаху світла, а лише відчула біль в очах.
5. Ви – вчитель іноземної мови у 6-му класі. В результаті спостереження за навчальною діяльністю учнів, вами було помічено, що учні краще засвоюють навчальний матеріал, коли використовуються схеми, таблиці, малюнки підготовлені вчителем до уроку індивідуально.
 - Як можна пояснити це психологічне явище? Який психічний процес лежить в основі такої реакції? Про що свідчить така особливість засвоєння навчального матеріалу?
 - Розробіть рекомендації вчителю щодо розвитку сприймання у молодших підлітків.

ДОДАТОК 2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ГРУПОВОЇ РОБОТИ «ВІДЧУТТЯ ТА СПРИЙМАННЯ»
(продовження)

2 варіант

1. Розкрийте специфічні риси сприймання як психічного процесу.
2. Яка закономірність відчуттів виявляється у наступному прикладі? Особа перестає відчувати неприємний запах в умовах його тривалої дії на орган чуття.
3. Яка закономірність сприймання ілюстрована на наступному малюнку?

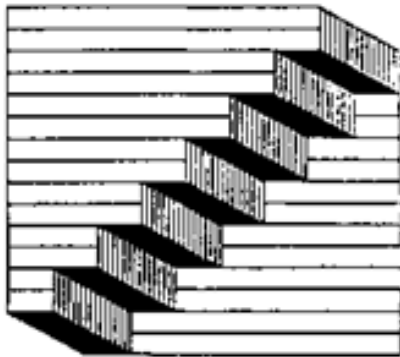

4. Яка закономірність відчуттів виявляється у наступному прикладі?
Людина не чує як муха повзає по поверхні стола.
 5. Якщо показати дитині на папері чорнильну пляму і запитати її: «Що ти бачиш? Що це?», - То відповіді зазвичай бувають такого роду: «Це птах, ось крила», «Це дві собаки зустрілися», «Це тітонька, от у неї ніс довгий і т. д.»
Якщо ж таке питання задати дитині з вадами психічного розвитку, то найчастіше вона відповідає: «клякса», «пляма».
- Яка важлива особливість людського сприймання є у відповідях здорової дитини і відсутня у дитини з порушеною психікою?
 - Які фактори впливають на особливості сприймання людиною чорнильних плям?

ДОДАТОК 2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ГРУПОВОЇ РОБОТИ «ВІДЧУТТЯ ТА СПРИЙМАННЯ»
(продовження)

3 варіант

1. В чому основні відмінності процесу відчуття від процесу сприймання?
2. Яка закономірність відчуттів виявляється у наступному прикладі? Психофізіолог Г. Фехнер сприймав звук «с» як жовтий, «а» як білий, «у» як чорний; звучання флейти — синій колір.
3. Які закономірності сприймання ілюструє наступний малюнок?

4. На білій стіні висить годинник, чорний циферблат якого обрамлений овалом сріблястого кольору. Людина пильно вдивляється у циферблат, намагаючись визначити положення стрілок, потім переводить погляд на білу стіну та раптом бачить там *годинник* в дещо зміненому вигляді. Що собою являє дане явище?
5. Як організувати екскурсію для молодших школярів восени в парку, аби створити найкращі умови для розвитку чуттєвого пізнання та організації спостереження? Які фактори можуть перешкодити пізнання дитиною довкілля під час проведення екскурсії. Поясніть це з точки зору організації процесів відчуття та сприймання, а також вікових та індивідуальних відмінностей пізнавальних процесів.

Автор

(підпис)

/Гребінь Н.В. /
(прізвище та ініціали)